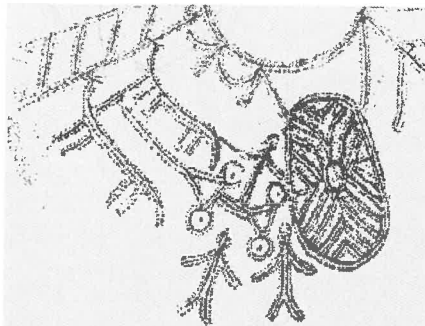

MUZEUM ZIEMI KOCIEWSKIEJ W STAROGARDZIE GDAŃSKIM

83-200 Starogard Gdański, ul. Boczna 2
tel. +48 (058) 562 46 75, fax +48 (058) 562 46 75
muzeum-starogard@wp.pl, www.muzeum-kociewie.gda.pl

Starogard Gdański, 24 stycznia 2018 r.

Sprawozdanie merytoryczne z realizacji budżetu Muzeum Ziemi Kociewskiej w Starogardzie Gdańskim w roku 2017.

Rok 2017 można zaliczać już do historii. Corocznym podsumowaniem naszej działalności jest sprawozdanie merytoryczne, które przedstawiamy poniżej.

Planowane w ramach budżetu działania Muzeum przeprowadzono m.in. dzięki finansowaniu przez Gminę Miejską Starogard Gdański. W minionym 2017 roku Muzeum Ziemi Kociewskiej realizowało swój program - plan pracy zgodnie z wcześniejszymi założeniami, analizując dogłębnie kolejne zamierzenia i ich konsekwencje.

W minionym roku Muzeum udostępniło trzy stałe wystawy w Baszcie Narożnej i Gdańskiej oraz budynku administracyjnym przy ulicy Bocznej 2. Ponadto przygotowało i zaprezentowało dziewiętnaście wystaw czasowych, w tym sześć w budynku głównym przy ul. Bocznej 2, cztery w Ratuszu Miejskim, siedem w Foyer Sali Ślubów Urzędu Stanu Cywilnego, jedną w Urzędzie Miasta oraz jedną w dziewięciu szkołach podstawowych i gimnazjach w Starogardzie Gdańskim.

Budynek główny:

1. **„J. Kamiński - w mistrzowskim kręgu”** (1 331 osób). Jeden z najznakomitszych twórców ludowych Kociewia w pełnej odsłonie autorskich wynurzeń artystycznych. Wystawa dorobku twórczego życia. Wszechstronna i analityczna. 20-lecie twórczości artystycznej jest tu nie tylko pretekstem, ale i wyjątkową okazją do zaprezentowania Jego dzieł.
2. **„Haft na Kociewiu - dawniej, dziś i w przyszłości”** (2 547 osób). Haft kociewski od zawsze sprawiał wiele problemów etnografom. Wystawa ma za zadanie przybliżyć dawne prace hafciarskie, które powstały przed oficjalnym pojawieniem się „Teczki Haftu Kociewskiego” Małgorzaty Garnysz i Marii Wespa, które miało miejsce w latach 70-tych XX w., a także prace współczesnych twórczyń, które są wkomponowywane m.in. w elementy ubrań czy toreb.

3. **„Stefan Geldon i baśniowy świat lalek”** (1 468 osób). Pan Stefan Geldon jest rodowitym Kociewiakiem. Z ruchem teatralnym związany od 67 lat. Zauroczył go teatr lalek, który jest dziedziną teatru znacznie starszą niż tradycyjny teatr aktorski. Wystawa to prezentacja działalności Pana Stefana Geldona i historii teatru lalek na Kociewiu (Nowe n. Wisłą).
4. **„Historia w kamieniu i betonie. Fortyfikacje między Wisłą a Niemnem 1700 - 1945”** (1433 osoby). Na pograniczu pomiędzy Wisłą i Niemnem wybudowane zostały w przeszłości potężne fortyfikacje. Wśród dzisiejszych polskich i rosyjskich mieszkańców tych ziem, budowle te, czy też ich pozostałości, cieszą się wielkim zainteresowaniem i są często obiektem naukowych badań. Wystawa z wieloma historycznymi sztychami, specjalnie przygotowanymi mapami i aktualnymi fotografiami została przygotowana przez pracowników Centrum Kultury Prus Wschodnich w Ellingen (Bawaria).
5. **„La bella Italia” Fotografia - Lech Magnuszewski** (513 osób). Wystawa fotograficzna Pana Lecha Magnuszewskiego. Jest kontynuacją przygotowanej wcześniej (2011), na bazie Jego fascynacji podróżami po świecie i fotografią. Tym razem „zwiedzaliśmy” Włochy, a raczej podziwialiśmy ich krajobrazy na urokliwych zdjęciach autora.
6. **„Traumatyczny świat obozów...”** (80 osób). Współcześnie w wielu państwach, obok „normalnego świata”, istnieje wysoce traumatyczny świat uchodźców i przesiedleńców wykreowany przez „brudne wojny”, terror państwowy i przemoc. Jest to straszny świat obozów, świat ofiar, świat pełen przemocy, niesprawiedliwości, gdzie zabija się bez powodu, świat brudny, jak wojny, które powołują go do życia. Krajem zaś najbardziej doświadczonym zjawiskiem uchodźstwa jest obecnie Sudan.

Ratusz:

1. **„Kajko i Kokosz - komiksowa archeologia ”** (1 875 osób). Wystawa łączy archeologię z komiksem. To dwa światy: znalezisk archeologicznych oraz podobnych zabytków wykorzystanych na kadrach komiksów Janusza Christy. W gablotach: bezcenne eksponaty archeologiczne, a na planszach równie bezcenne poczucie humoru.
2. **„Banknoty, monety, medale – znane i nieznane. Przegląd sztuki medalierskiej w Polsce od 1945 do 2016 r.”** (1 793 osoby). Muzeum Historyczne Miasta Gdańska jest posiadaczem jednej z największych kolekcji banknotów i medali polskich. Szczególnym zainteresowaniem kolekcjonerów, ale i towarem dla nich niedostępnym, są np. te, których nigdy nie wprowadzono do obiegu. To one były m.in. przedmiotem naszego zainteresowania.
3. **„Gwizdki z kolekcji Andrzeja Jerzego Krzemińskiego”** (1 921 osób). Wystawa ze zbioru Andrzeja Jerzego Krzemińskiego, starogardzianina mieszkającego obecnie w Malborku. To 250 obiektów pochodzących z całego świata. Znaczna ich część występuje i pozyskana została w Europie.

4. **„Protestanckie Funeralia na Pomorzu od początku XVII do połowy XX wieku”** (735 osób). Wystawa przypomina o protestanckiej tradycji pochówkowej na Pomorzu. Od 1517 roku i słynnych tez Marcina Lutra w Wittenberdze protestantyzm wkroczył na Pomorze, a do Słupska po 1525 roku i burzliwych zajściach na tle religijnym, wywołanych przez kaznodzieję Johanna Amandusa (zmarłego w 1530 roku).

Foyer Sali ślubów Urzędu Stanu Cywilnego:

1. Poplenerowy przegląd prac malarskich z Bytoni (1 331 osób)
2. Kocięskie pejzaże w aparacie regionalnych fotografów (2 758 osób)
3. Jan Paweł II w Pelplinie - relacja fotograficzna (1 268 osób)
4. Ryszard Rosławski "W tajemniczym ogrodzie" (1 185 osób)
5. „Komunikacja, transport, wypoczynek" (796 osób)
6. Marek Zagórski "Starogard w ceramice" (544 osób)
7. Wanda Paszkowska - "Kocham żyć" (544 osób)

Urząd Miasta:

1. **Khalid Basmadji „Kobieta - boskie źródło życia”** (1500 osób). Khaled Basmadji - urodził się 2 kwietnia 1944 roku w Aleppo, mieście położonym na północy Syrii, gdzie żył i dorastał. Po uzyskaniu średniego wykształcenia wyjechał do Polski, gdzie kształcił się aż do otrzymania doktoratu na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu. Powrócił do Syrii i tam pracował, jako wykładowca na Uniwersytecie Medycznym w Aleppo, uzyskując tytuł profesora. Malarstwem zajmował się już od czasu studiów z wewnętrznej potrzeby. Jego hobby zaowocowało kilkoma wystawami indywidualnymi i zbiorowymi zarówno w Syrii jak i Polsce. W 2012 roku przyjechał do Gdańska na miesięczne wakacje i już nie wrócił do Syrii, bo w tym właśnie czasie przestały funkcjonować lotniska i nasilała się wojenna sytuacja. Pozbawiony możliwości powrotu, tracąc cały dorobek życia, łącznie z wypracowaną już emeryturą, pozostał w Polsce. Zawsze uważał ją za swoją drugą Ojczyznę i pozostaje jej wdzięczny. Khaled Basmadji nie jest uchodźcą ani emigrantem, jest obywatelem Polski i dlatego nie przysługuje mu żadna pomoc. Zakotwiczył więc z żoną (Polką) w domu na trójmiejskim blokowisku, gdzie maluje by zarobić na życie i zbierać fundusze dla przyjaciół w Syrii. Zdecydowanie planuje też do niej powrót, być może już w bieżącym roku. Jak Bóg pozwoli. Sztuka jest dla niego orężem walki ze złem dziejącym się w Ojczyźnie.

Szkoły podstawowe i gimnazja w Starogardzie Gdańskim:

1. **„Syria - odcięci przez wojnę”** (4 650 osób) Wystawa przygotowana przy współpracy z Polską Akcją Humanitarną. To zdjęcia, które opowiadają o tragicznej codzienności mieszkańców Syrii, żyjących w świecie, którym rządzi wojna. Fotograf Andrzej Moskwa (gdańszczanin) towarzyszył działaczom PAH - u podczas działań pomocowych.

Jest współautorem książki „SURA” o wojnie syryjskiej. Przez blisko pięć miesięcy zobaczyło ją około 4 650 osób. Część nauczycieli prowadziła okazjonalne lekcje nt. prezentowanych na wystawie wydarzeń w Syrii i działań PAH - u na jej terenie. Co ważne dla tego odbiorcy, to fakt, iż poruszała ona temat związany z codziennym życiem osób zagrożonych wojną, często wewnętrznie przesiedlonych. Miała więc dla nich znaczenie poznawcze, edukacyjne. I nikt nie pozostał obojętny. Dzieci poruszyły okrucieństwa wojny i spowodowana tym bieda. Zaciekawienie skupiało się głównie na życiu ich rówieśników, np. kto się nimi opiekuje, co jedzą, dlaczego znaleźli się w takiej sytuacji. Nikt nie pozostał obojętny. Zauważalne było powszechne uczucie empatii.

Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2 (400 osób)

Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 4 (1150 osób)

Publiczne Gimnazjum Nr 1 (500 osób)

Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 3 (640 osób)

Publiczne Gimnazjum Nr 2 (470) osób)

Zespół Szkół Publicznych (550 osób)

- Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 6
- Publiczne Gimnazjum Nr 4

Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 (940)

W ciągu roku przeprowadziliśmy 33 lekcje muzealne, w tym z archeologii - 8 (18 tematów), z historii 2 (6 tematów) i etnografii - 23 (14 tematów), w których uczestniczyło ogółem 989 osób. Do wyboru było 38 tytułów. Najczęściej wybieranymi okazały się: "Jak żyły dinozaury?" oraz "Kociwie - poznajemy nasz region". Muzeum gościło w swoich progach przedszkolaków, uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i liceów starogardzkich, ale nie zabrakło zainteresowanych z takich miejscowości jak Smętowo Graniczne, Rywałd, Ocypel, Bytonia, Lubichowo, Trzcińsk oraz Jabłowo.

Muzeum odwiedzali również uczestnicy grup terapii zajęciowej ze szpitala w Kocborowie, grupy ze Starogardzkiego Centrum Kultury, Ogniska Pracy Pozaszkolnej, Spółdzielczego Domu Kultury, pensjonariusze Domu Pomocy Społecznej w Rokocinie, członkowie starogardzkiego Klubu Motocykli Dawnych, grupa twórcza plastyków z Bytoni, członkowie Starogardzkiego Bractwa Rycerskiego, a także uczestnicy międzynarodowego programu międzyszkolnej wymiany młodzieży. Przyjmowaliśmy zagraniczne grupy zorganizowane oraz pojedynczych turystów z: Turcji, Rumunii, Niemiec, Słowacji, Czech, Anglii, Finlandii i Serbii.

20 maja Muzeum zaprosiło na niecodzienną rozrywkę, która wpisała się w ogólnoeuropejską imprezę kulturalną o nazwie **Noc Muzeów**. W założeniu inicjatorów miała ona na celu nieodpłatne udostępnianie muzeów, galerii i instytucji kultury w godzinach nocnych. Sobotni wieczór rozpoczął się występem wokalnym utalentowanego wokalisty Daniela Pawlaka ze Starogardu Gd. Godzinę później na muzealnej scenie muzycznej zaprezentowała się formacja "Zdażyć przed Północą", w której skład wchodzi Grzegorz Radtke, Mariusz Wilke oraz Tomasz Wiczyński. Zwiedzanie wystaw urozmaicone było emisją filmu pt. "Był taki Starogard" (zdjęcia i realizacja - Jan Butowski, tekst i konsultacja - Ryszard Szwoch) oraz odsłuchiwaniami utworów "Wybór pieśni i melodii z Kociewia. Kalejdoskop - Pamięć i Muzyka" (nagrania zgromadzone przez Stowarzyszenie "Trójwiejska" podczas badań etnograficznych prowadzonych w ramach projektu "Kalejdoskop - Pamięć i Muzyka" w 2016 roku. Innym niecodziennym elementem tego wyjątkowego dnia była wystawa fotograficzna pt. "Traumatyczny świat obozów...", której autorami zdjęć są: A. Błazyński - Muzeum Ziemi Kociewskiej, J. Łapott - Instytut Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Szczecińskiego, M. Ochal - Polska Misja Medyczna, P. Sasin - Polska Akcja Humanitarna oraz M. Ząbek - Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego. Frekwencja wyniosła ponad 500 osób.

Muzeum Ziemi Kociewskiej w Starogardzie Gdańskim zobowiązało się po raz kolejny do wsparcia akcji **"60+ Kultura"** skierowanej do osób powyżej 60 roku życia. 23 września zorganizowaliśmy dla seniorów (w budynku przy ul. Bocznej 2) pokaz filmów związanych ze sportowcami naszego regionu. W tym dniu wyświetlane były: „Starogardzkim sportowcom” (zdjęcia i realizacja: Jan Butowski, tekst i konsultacja: Ryszard Szwoch, produkcja: Video Film "Perfect" Jan Butowski), „Kazimierz Deyna piłkarz XX wieku” (zdjęcia i realizacja: Jan Butowski, tekst i konsultacja: Ryszard Szwoch, produkcja: Video Film "Perfect" Jan Butowski). Zgodnie z intencją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego wstęp był bezpłatny.

9 i 16 września Muzeum Ziemi Kociewskiej w Starogardzie Gdańskim wzięło udział w **Europejskich Dniach Dziedzictwa**, które przebiegały w całej Polsce pod hasłem **„KRAJOBRAZ DZIEDZICTWA – DZIEDZICTWO KRAJOBRAZU”**. Zaproponowaliśmy zwiedzającym w tych dniach wystawę pt. "Komunikacja, transport, wypoczynek". Na podstawie materiałów archiwalnych ukazany został również sposób podróżowania do bliskich i dalekich miejsc oraz formy wypoczynku. Zaobserwować możemy zmieniający się krajobraz, ale również środki transportu oraz rodzaj wypoczynku. Do zwiedzania muzeum w tych dniach zachęciliśmy również prezentacją filmu "Był taki Starogard" w reżyserii Jana Butowskiego, który jest swoistym sentymentalnym spacerem. Przybliżył on widzowi zapomniany obraz Starogardu z końca XIX i połowy XX w. Można dodać, że wstęp do Muzeum był nieodpłatny. Progi Muzeum odwiedziło około 50 osób.

Muzeum Ziemi Kociewskiej wzięło udział w trwających od 30 czerwca do 1 lipca **Dniach Starogardu - III Wielkim Jarmarku Kociewskim**. Pracownicy Muzeum służyli zainteresowanym pomocą i informacją o regionie oraz sprzedawali pamiątki, publikacje oraz regionalne rękodzieło. Uczestniczyliśmy również 1-2 września w starogardzkich **III Kociewskich Targach Wydawniczych**. Muzeum utworzyło samodzielne stoisko, na którym można było zakupić wydawnictwa regionalne oraz rękodzieło. Była to trzecia już odsłona wydarzenia skupiającego w jednym miejscu lokalnych wydawców, pisarzy, autorów i twórców.

1 maja odbyła się impreza kulturalna - **IV Edycja Kociewskiej Kuźni Rozmaitości w Lalkowych**, której byliśmy współorganizatorem. Muzeum wydelegowało swojego pracownika, który stworzył samodzielne stoisko mające na celu popularyzację informacji o Kociewiu oraz prezentację regionalnych haftów. Przechodnie mogli zabrać ze sobą ulotki, drobne broszury, a dzieci pamiątki w postaci samodzielnie wykonanych prac plastycznych związanych tematycznie z kulturą regionu.

17 maja współorganizowaliśmy również **grę miejską pt. "Jestem z Kociewia"**. Na tę okoliczność Muzeum przygotowało zestawy zadań do rozwiązania dla różnych grup wiekowych w oparciu o aktualnie trwającą wystawę związaną z haftem kociewskim. Uczniowie szkół poprzez zabawę, skojarzenia oraz samodzielne czytanie ze zrozumieniem tekstu mogli dowiedzieć się podstawowych informacji dotyczących tego rękodzieła.

17 sierpnia odbyło się wspaniałe wydarzenie kulturalne, które przybliżyło Starogardzianom sztukę teatralną. **Wystawiono monogram Jewgienija Griszkowca pt. Jak zjadłem psa. Na zaproszenie naszej placówki wystąpił przed przybyłymi Mateusz Załuska z Teatru Czwartek w Tarnobrzegu.**

5 października w ramach **II Kociewskiego Festiwalu Nauki** wystąpił w Muzeum z **autorskim referatem Ryszard Grądzan**. Dla uczniów szkół średnich wygłosił referat dotyczący Chrzta Polski. Uzupełniony on został prezentacją multimedialną.

Udzieliliśmy **merytorycznej pomocy** Krzysztofowi Kowalkowskiemu w sprawie znalezienia zdjęć dotyczących miejscowości Ocypel. Wykonaliśmy na prośbę autora produkty skanowania, które ukazały się w książce "Ocypel perła Kociewia".

Wielokrotnie ofiarowywano pomoc merytoryczną w zakresie pisania prac z tematyki etnograficznej, historycznej oraz archeologicznej. Przykładem mogą być konsultacje naukowe dla studentki Klaudii Rożek w sprawie pisania pracy licencjackiej na temat Kociewia, której tytuł brzmiał "Szlakiem legend północnego Kociewia - podania, zabytki i atrakcje turystyczne w wybranych miejscowościach".

Chętnie wspomagaliśmy uczniów naszego miasta w realizacji ich zobowiązań. Udostępnialiśmy ekspozycje uczniom Zespołu Szkół Ekonomicznych w celu stworzenia nagrania na konkurs organizowany przez Ognisko Pracy Pozaszkolnej pt. "Teledysk - zapraszamy na Kociewie", a także ekipie filmowej z tej samej szkoły, która realizowała materiał o Muzeum Ziemi Kociewskiej w ramach programu nauczania "Reklamy turystycznej". 26 stycznia udzielono merytorycznej pomocy na temat zbrodni szpęgawskiej Panu [REDAKTOWANO], reprezentującemu Regionalną Grupę Popularyzacji Mikroregionu. 6 września sporządzono produkty skanowania, które stanowiły pochodną zdjęć dla Pana [REDAKTOWANO] z Warszawy, autora książki o postaci majora Henryka Dobrzańskiego "Hubala". 6 października pracownik naukowy z Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku odbył kwerendę archiwaliów i dokumentów nawiązujących do odradzania się państwa polskiego po odzyskaniu niepodległości. 14 października dr [REDAKTOWANO] udostępnił fotografie obiektów wojskowych z okresu XX-lecia międzywojennego po 2 Pułku Szwoleżerów Rokitiańskich, na potrzeby realizacji kolejnego artykułu do Rocznika Muzealnego "Rydwan". 15 maja udzielono merytorycznej pomocy uczniowi szkoły ponadpodstawowej, przekazując artykuł „Deyna - chłopak ze Starogardu” opracowany na konkurs wiedzy o wspomnianym piłkarzu. 31 października dr Barbara Męczykowska z oddziału gdańskiego IPN uzyskała pomoc merytoryczną (dostęp do archiwaliów i dokumentów) w związku ze 100-leciem odzyskania niepodległości Polski. 10 listopada studentka Uniwersytetu Bydgoskiego [REDAKTOWANO] studiująca Ochronę Dóbr Kultury Narodowej, uzyskała obszerną kwerendę o architekturze średniowiecznej miasta, jak również przydatne kontakty do osób związanych z Kociewiem. 20 listopada na potrzeby Muzeum Piaśnickiego w Wejherowie sporządzono duplikaty dokumentów i fotografii z okresu okupacji niemieckiej na Pomorzu i Kociewiu. 12 grudnia właściciel pensjonatu "Pod Jeleniem" z Wirt zgłosił się po pomoc w uzyskaniu wszelkich informacji o przeszłości historycznej budynku dawnej leśniczówki i biografii założyciela ogrodu dendrologicznego Wilhelma Oswina Theodora Puttricha.

Muzeum chętnie **podejmowało współpracę** z osobami prywatnymi oraz lokalnymi instytucjami. Wypożyczyliśmy na prośbę Publicznej Szkoły Podstawowej nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Starogardzie Gd. (21-24.04.2017) dwa eksponaty w postaci uli słomianych w związku z organizacją Wojewódzkiego Konkursu Ekologicznego klas I-III, który w tym roku przebiegał pod hasłem "W świecie pszczół". Ule stanowiły demonstracyjną część scenografii podczas konkursu.

Muzeum wypożyczyło Panu [REDAKTOWANO] drzewiec do sztandaru na uroczystości pod pomnikiem pomordowanych harcerzy w okresie II wojny światowej. Użyczyliśmy fragmenty zabytkowych naczyń z wykopalisk w Owidzu na warsztaty garncarskie w Owidzu ([REDAKTOWANO]).

13 kwietnia pracownik muzeum udzielił wywiadu dla Radia Głos omawiającego zwyczaję dotyczące świąt wielkanocnych na Kociewiu. Przeprowadzającym wywiad był Pan Tomasz Gdaniec. 29 sierpnia na antenie III programu Polskiego Radia "Plus" zrealizowano ogólnopolski program o Kociewiu i jego osobliwościach. Informacje przekazywał pracownik merytoryczny naszego muzeum - kustosz Zbigniew Potocki

Współpracujemy z prasą lokalną np. Dziennikiem Bałtyckim, gdzie wielokrotnie publikowano okazjonalne artykuły naszych pracowników. Przykładem może być artykuł pt. "Gen. Józef Haller - człowiek roku 2017" czy "Spotkanie strażników pamięci historycznej i patriotycznej w Muzeum Ziemi Kociewskiej". Artykuły opracował również Wspomniany wyżej kustosz Zbigniew Potocki.

21 sierpnia wypożyczyliśmy Stefanowi Gędonowi 15 wielkoformatowych zdjęć na okoliczność 25 Biesiady Lalkarskiej i 25-lecia istnienia teatru Baśniowy Świat. Wypożyczona z muzeum wystawa prezentowana była w Centrum Kultury zamek w Nowem od 21 października 2017 r. Można było ją oglądać w tym miejscu przez około miesiąc. Natomiast na prośbę Izby Regionalnej w Świeciu użyczyliśmy dwie wystawy : "Piekielne piękno Amazonii" oraz „Syria - odcięci przez wojnę”. Obie wystawy zostały zaprezentowane szerokiemu gronu odbiorców.

23 maja odbyło się pierwsze spotkanie członków Koła Powiatowego w Starogardzie Gd. Polskiego Związku Niewidomych z pracownikami muzeum. Przybyli uczestniczyli w lekcji muzealnej z zakresu etnografii oraz archeologii regionu. Spotkanie ponowiono (19 września) w dalszej części roku, zwiedzając wystawy i spacerując z przewodnikiem wokół zabytkowych obiektów miasta. Wyszukiwano i rozpoznawano relikty zabudowy miejskiej - zachowane do tej pory zabytki architektury miejskiej.

Udostępnialiśmy wielokrotnie pomieszczenia przynależne do naszej placówki, m.in.: podczas głosowania na poszczególne propozycje budżetu obywatelskiego, w czasie gry terenowej "Nie dam się dysleksji" (18 października).

W ramach Starogardzkich Dni Rodziny 11 czerwca pomogliśmy w organizacji koncertu zespołu "Dzieci z Brodą" poprzez wynajem pomieszczeń, użyczenie pracowników i energii. Wypożyczaliśmy sztalugi m.in. Pomorskiej Szkole Wyższej w Starogardzie Gd.

Chętnie przyjmowaliśmy grupy dziecięce oraz dorosłych z różnych instytucji, zgłaszających się do nas z prośbą bezpłatnego zwiedzania. Do grupy tej należały m.in. dzieci z SCK-u (w ramach ferii zimowych oraz wakacji letnich) czy pensjonariusze Domu Pomocy Społecznej w Rokocinie. Przewodnik nasz zapoznawał uczestników z historią naszego regionu oraz przedstawiał aktualne wystawy czasowe.

Muzeum wydało w sprawozdawczym roku XI tom "**Roczników Muzealnych - RYDWAN**". Kolejny numer jest wyrazem wielkiej pasji współtworzenia publikacji przez liczne grono piszących.

Nie zabrakło chęci i realizacji pisarskich planów wśród autorów, a Rydwan niezmiennie cieszy się powodzeniem wśród czytelników. Wszystkie artykuły były bezpośrednio związane z Kociewiem. Jedenasty tom jest wyraźnie zdominowany przez tematykę czasów nowożytnych, pośród której wybrane zagadnienia doczekały się szczególnie obfitego, drobiazgowego opracowania, jak choćby odkryta niedawno wielka a zapomniana starogardzka nekropolia. To właśnie tam wydobyty bursztynowy skarb zdobi okładkę obecnego numeru. Cmentarzysku temu, a więc i wielowiekowym uwarunkowaniom społecznym i rozwojowi kruchej tkanki miasta, poświęcili swoją uwagę w trzech artykułach **Sławomir Jagiełło**, **Jakub Mosiejczyk**, **Jakub Prager**, **Magdalena Wałaszewska** oraz **Teresa Aleksandrowicz**, która rzuca światło na znalezisko, jakie jeszcze rok temu skrywało pewną tajemnicę.

To, że ziemia, szczególnie tak boleśnie pustoszona ziemia polska, okazuje się nierzadko jedynym trwałym depozytariuszem kultury materialnej minionych wieków, udowadniają **Mirosław** i **Piotr Fudziński** opowieścią o skarbie odlewnika z Leśnej Jani. Z kolei **Adam Ostasz**, **Paweł Pogodziński** i **Edyta Przytarska** kontynuują wędrówkę do malowniczych zakątków Kociewia, jakie na jego mapie tworzą wzniesienia pradawnych grodzisk. O tym, że takim miejscom należna jest troska nas wszystkich i rozumna dbałość ich współczesnych gospodarzy mówią m.in. **Marta** i **Paweł Pogodziński** w pełnym gorzkich ale słusznych uwag porównaniu chybionych prób rekonstrukcji zrealizowanych na dwóch pomorskich grodziskach.

W niezwykle interesujące, swoiste podróże geograficzne, zapraszają nas autorzy obszernego zbioru wzajemnie odmiennych badawczo opracowań: **Grzegorz Woliński** prowadzi nas przez pasjonujące poszukiwania topograficzne i toponimiczne zaginionej średniowiecznej osady o zagadkowej nazwie Kon; **Enrico Goellner** zabiera nas śladami rodu Mac Leanów z XVII-wiecznej Szkocji do rycerskiego Szczerbęcina; **Krzysztof Gradowski** dociera tropem kociewskiej XIX-wiecznej emigracji aż do dalekiej Brazylii; **Róża Janca-Brzozowska** wyrusza ze starogardzkiego gimnazjum w piękną podróż sentymentalną na wschodnie rubieże Polski do Czerniowiec, a wraz z Marianem Mokwą dociera do Imperium Osmańskiego pod rządami sułtana Mehmeda V; wreszcie **Adam Linsenbarth** funduje nam kolejny już cykl barwnych egzotycznych obrazków swoich zawodowych misji przez Afrykę.

Mówiąc o historii, zawsze mówimy o ludziach. Alexandra Treichela, zapomnianego regionalistę z pogranicza krain i wieków, o niebagatelnym dorobku etnograficznym, przedstawia **Tadeusz Grabarczyk**. W swoim drugim artykule **Róża Janca-Brzozowska** z nostalgią wspomina Janusza Fankidejskiego, ostatniego przedwojennego maturzystę starogardzkiego gimnazjum, którego niedawna śmierć zamknęła piękny i doniosły rozdział dziejów tej szkoły. **Izabela Czogała**

krótkim pośmiertnym szkicem rysuje postać ludowego artysty, wszystkim nam dobrze znanego Jerzego Zielińskiego.

Sylwetkę księdza Jerzego Czubka, poprzez jego kronikarskie zapiski sprzed stulecia, przybliża nam **Ryszard Szwoch**, zaś o księdzu Janie Kantym Warczaku - o jego pełnej perypetii wojennej tułaczce, patriotycznym zaangażowaniu i tęsknocie za Ojczyzną - piszą **Józef Płoszyński** i **Adam Iwanowski**. Chyba też za pewien rodzaj portretu zbiorowego - w tym przypadku starogardzkiego harcerstwa - możemy uznać autobiograficzne reminiscencje **Adama Linsenbartha**, który otwiera je wymownymi słowami: „Lata mojej młodości spędzonej w Starogardzie wiążą się nierozzerwalnie z harcerstwem”. **Krzysztof Kowalkowski** podjął się omówienia ciekawego a mało znanego tematu, jakim jest sportowe zaangażowanie starogardzkich pocztowców w latach powojennych.

Chociaż tematyce II wojny światowej bezpośrednio nie jest poświęcony żaden artykuł, problematyka lat okupacji niemieckiej, następnie radzieckiej pojawia się w wielu wymienionych wyżej artykułach. Całą grozę i złożoność wzajemnych relacji pogranicza Rzeczypospolitej i Wolnego Miasta Gdańska przedstawia w godnych uznania szczegółach **Artur Jendrzewski** z perspektywy działalności słynnej „Dwójki” - polskiego wywiadu i jego tczewskiej placówki.

Zagadnieniom językowym poświęcono dwa artykuły. **Maria Pająkowska-Kensik**, która obecna jest w „Rydwanie” od pierwszego numeru, przypomina, że gwara nie jest czymś dodatkowym, lecz przywilejem rozumu i serca. Natomiast [REDAKTOR], którego gościmy na łamach muzealnego rocznika po raz pierwszy (choć jako korektor bez wątplenia zna nasz „Rydwan” od podszewki), proponuje zwięzłą rozprawę o języku i krótką rozprawę z naszymi błędami.

Promowaliśmy to wydanie na spotkaniu Trójmiejskiego Klubu Kociwiaków, które odbyło się w ratuszu Staromiejskim w Gdańsku. Pracownicy Muzeum wybrali się również na teren badań archeologicznych w kościele w Piasecznie. Badania te prowadziła ekipa archeologów z Instytutu Archeologii UMK w Toruniu pod kierownictwem dr hab. Małgorzaty Grupy. Podczas tego spotkania kontynuowano współpracę merytoryczną w celu wprowadzenia "Rydwanu" (Roczników Muzealnych Muzeum Ziemi Kociewskiej) na listę czasopism punktowanych Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Muzealnicy ze Starogardu organizują regularnie prelekcje w szkołach czy instytucjach. I tak, np.: 4 października miało miejsce wystąpienie kustosz Magdaleny Wałaszewskiej na spotkaniu Komisji Archeologicznej Oddziału Polskiej Akademii Nauk we Wrocławiu z referatem pod tytułem "Profesor Włodzimierz Hołubowicz - archeolog okresu powojennego (Toruń, Wrocław)" a 23 października - wykład pracownika muzeum o Kazimierzu Deynie podczas konferencji "Kazimierz Deyna - w siedemdziesiątą rocznicę urodzin" w Pomorskiej Szkole Wyższej w Starogardzie Gdańskim. Zaś 11 listopada przedstawiciel placówki wystąpił pod pomnikiem Niepodległości z okazji obchodów tego święta. 22-24 listopada z udziałem

przedstawiciela Muzeum odbyła się XXI Sesja Pomorzoznawcza za lata 2016-2017". W Toruniu przekazano też nieodpłatnie do dyspozycji uczestników 100 egzemplarzy Roczników.

29 września, z okazji rocznicy urodzin "Wielkiego Polaka i Patrioty - Józefa Wybickiego" dokonano okolicznościowego odczytu na skarszewskim rynku. 23 października wzięliśmy udział w konferencji naukowej, zorganizowanej przez dr Wiesława Wikę - rektora Pomorskiej Szkoły Wyższej na okoliczność „70 rocznicy urodzin Kazimierza Deyny”. W przygotowanym wystąpieniu przybliżono uczestnikom i gościom obecnym na konferencji "Rodzinę Deynów Osiecko - Starogardzkich". 11 listopada, przy Pomniku Niepodległości z okazji obchodzonej 99 Rocznic, odczytano, w formie pytania retorycznego zawartego w tytule okolicznościowy tekst pt. „Dlaczego dzień 11 listopada jest tak bardzo ważny dla współczesnego pokolenia Polaków”? 16 maja wzięliśmy udział w Ogólnopolskiej Konferencji Numizmatycznej, zorganizowanej przez Muzeum Historyczne Miasta Gdańska.

Pracownica Muzeum - Pani Izabela Czogała - adiunkt brała udział, sprawując opiekę merytoryczną, w XI Plenerze Artystów Ludowych Pomorza odbywającym się w Bytoni. Przedsięwzięcie rozpoczęło się 17. i trwało do 27 sierpnia w Zespole Szkół Publicznych. Muzeum jako współorganizator pleneru wsparł go także finansowo.

12 września Rada Wydziału Nauk Historycznych nadała mgr Magdalenie Wałaszewskiej (kustosz Muzeum Ziemi Kociewskiej) stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie archeologia. Jest to niezwykle ważne wydarzenie potwierdzające ciągłą edukację naszych pracowników. Doskonałe przygotowanie do prowadzenia lekcji z dziećmi i młodzieżą szkolną wynika również z udziału w różnorodnych warsztatach. I tak, np. 13 lutego pracownicy merytoryczni muzeum brali (po raz kolejny) udział w 10. warsztatach edukacji muzealnej pt. „Pastwisko wyobraźni”. Odbyły się one w Muzeum Etnograficznym im. Marii Znamierowskiej Prufferowej w Toruniu, natomiast 24 kwietnia - w warsztatach edukacji muzealnej "Pastwisko wyobraźni" pt. "Współpraca z artystami w zakresie edukacji muzealnej". Tym razem odbyły się one w Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku przy współpracy z toruńską placówką muzealną oraz Towarzystwem Przyjaciół Muzeum Etnograficznego im. Marii Znamierowskiej Prufferowej w Toruniu.

Tego rodzaju zajęcia doształcające odbywają się pod patronatem Kujawsko-Pomorskiego Oddziału Stowarzyszenia Muzealników Polskich.

Dzięki szczególnym zdolnościom i wielkiemu zaangażowaniu naszego pracownika - konserwatora Muzeum - Pana Zbigniewa Guzińskiego, setki zabezpieczonych obiektów muzealnych spoczywają już ponownie w magazynie a konserwacja zbiorów ma już tylko charakter bieżący.

W minionym roku wystawy muzealne obejrzało 8 901 osób, w tym 7 065 osób bezpłatnie. Odnotowaliśmy wpłynięcie do działu etnograficznego darowizn w liczbie 58 eksponatów. W bibliotece Muzeum Ziemi Kociewskiej znajduje się aktualnie 2588 pozycji książkowych. W ciągu roku wpłynęło 32 nowych książek.

Wydano dziesięć zgód na przyjęcie i przechowywanie zabytkowego materiału pozyskanego w trakcie badań - prac archeologicznych, zleconych inwestorom i ich przedstawicielom (archeologom realizującym zadanie) przez Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku :

- Lidia Grzeszkiewicz - Kotlewska - 1,
- Paweł Danilczuk - 2,
- Agnieszka Wesołowska - 1,
- Maria Karolina Kocińska - 2,
- Anna Retkowska - 3,
- Magdalena Borkowska - 1.

Muzeum wielokrotnie udostępniało energię elektryczną, wodę, jak i technicznie wspierało np. : „Mammobus” (13.01., 26.01., 13.02., 19.02., 20.04., 29.04., 17.07., 09.08., 10.09., 15.10., 22.10., 26.10., 13.12.). Z naszych pomieszczeń (sal wystawowych, zaplecza), korzystało wiele instytucji, organizacji : Urząd Miasta Starogard Gdański (13.02., 19.07., 15.10., 22.10., 29.10.), Kurkowe Bractwo Strzeleckie (08.02.), Biuro Poselskie PIS (26.09., 16.11., 28.11., 05.12.). Wymagało to często sporo wysiłku aby sprostać ich wymaganiom.

Ponadto:

1. Dokonano wymiany przestarzałych (lata 70.) i stwarzających niebezpieczeństwo rozdzielni elektrycznych oraz wymiany modułów elektrycznych przy rozdzielniach elektrycznych w budynku Baszty Narożnej oraz Baszty Gdańskiej
2. Serwisowano bariery śnieżne na dachu budynku administracyjnego mając na względzie bezpieczeństwo przechodniów przy ulicy Bocznej 2
3. Zlecono częściową (jedynie możliwą, biorąc pod uwagę planowany kapitalny remont obiektu) naprawę rynien na budynku użytkowanego Ratusza.
4. Wprowadzono procedury Ochrony Danych Osobowych oraz powołano pracownika Muzeum Ziemi Kociewskiej na stanowisko ABI
5. Naprawiono instalację odgromową na budynkach przy ulicy Boczna 2

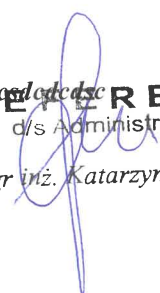
6. W grudniu zlecono przygotowanie samodzielnej strony Biuletynu Informacji Publicznej dla Muzeum Ziemi Kociewskiej. Obecnie trwają prace nad przygotowaniem strony do publikacji - pracownicy Muzeum Ziemi Kociewskiej samodzielnie wprowadzają niezbędne dane. Planowana data publikacji strony - luty 2018 rok.
7. Zawarto umowę z GPEC dot. bezpłatnego przyłącza linii ciepłowniczej do Muzeum Ziemi Kociewskiej (Budynek administracyjny przy ulicy Bocznej 2 oraz Baszta Narożna)
8. Brano udział w szkoleniach merytorycznych dla pracowników - z zakresu administracji: 4 (bezpłatnie – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości), z zakresu księgowości: 1
9. Pracownica Muzeum - [REDACTED] - [REDACTED] ukończyła studia podyplomowe „Finanse samorządowe i rachunkowość budżetowa” z wynikiem bardzo dobrym - Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy. Studia zostały sfinansowane w 20% ze środków Muzeum, natomiast 80% stanowiły środki pozyskane z Krajowego Funduszu Szkoleniowego (PUP Starogard)
10. Muzeum było miejscem praktyk:
  - Dwutygodniowej praktyki studenckiej - student Wojskoznawstwa UMK Toruń
  - Dwutygodniowej praktyki zawodowej uczennica - Zespół Szkół Ekonomicznych,
  - Miesięcznej praktyki zawodowej - uczennica - Technikum im. Gen. Józefa Hallera,
  - Miesięcznej praktyki zawodowej - uczeń - Technikum im. Gen. Józefa Hallera,
  - Miesięcznej praktyki zawodowej - uczennica- Technikum im. Gen. Józefa Hallera,
  - Miesięcznej praktyki zawodowej - uczeń- Technikum im. Gen. Józefa Hallera.

W/w zapoznano z historią naszej placówki muzealnej, działalnością statutową, a także procedurami związanymi z pozyskiwaniem eksponatów, ewidencją, konserwacją i eksponowaniem muzealiów.

DYREKTOR
Muzeum Ziemi Kociewskiej

mgr Andrzej Piatyński

1. *Sprawozdanie jest przeznaczone do użytku wewnętrznego Gminy Miejskiej Starogard Gdańskim (do celów sprawozdawczych) oraz Muzeum Ziemi Kociewskiej i nie powinno być udostępniane innym osobom w obecnej formie.*
2. *Udostępnieniu podlega wyłącznie sprawozdanie z wyłączeniem jawności danych osobowych chronionych na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych oraz na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1764).*
3. *Sprawozdanie zostanie udostępnione innym osobom na podstawie wniosku o udostępnienie informacji publicznej w Muzeum Ziemi Kociewskiej przy zastosowaniu w/w aktów prawnych.*

Na podstawie art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1764) dokonano wyłączenia z jawności danych osobowych chronionych na podstawie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych. Wyłączenia dokonała Katarzyna Jułga - starszy ref. d/s administracyjno - gospodarczych Muzeum Ziemi Kociewskiej w Starogardzie Gdańskim.

REZULTAT
d/s Administracji

mgr inż. Katarzyna Jułga